

Załącznik do Uchwały Nr .....

Rady Gminy Lesznówola

z dnia.....

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
D L A G M I N Y
L E S Z N O W O Ł A
n a l a t a 2 0 2 2 - 2 0 2 6

SPIS TREŚCI

Przemoc w rodzinie - wprowadzenie.....	2
Definicja przemocy.....	2
Rodzaje przemocy.....	4
Skala przemocy z perspektywy badań ogólnopolskich	5
Uzasadnienie wprowadzenia Programu	7
Podstawy prawne opracowania Programu	8
Charakterystyka Gminy Lesznówola	9
Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Lesznówola.....	12
Diagnoza problemu przemocy	15
Analiza danych zastanych	15
Analiza SWOT	19
Cele, zadania i realizatorzy Programu	21
Adresaci Programu.....	28
Przewidywane efekty realizacji Programu	29
Źródła finansowania	30
Harmonogram realizacji Programu	30
Ewaluacja i monitoring Programu.....	33
Wskaźniki monitoringowe	36

PRZEMOC W RODZINIE - WPROWADZENIE

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), przemoc w rodzinie to „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadawanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci¹. Przemoc dotyczy jednak również mężczyzn oraz osób starszych. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie, lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także formę intencjonalnego oraz nieintencjonalnego

---

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

zaniedbania². Ponadto może dochodzić do innej formy przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych. Ofiarami takich poczynań padają również osoby starsze, które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych³.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Takie zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niezwykle trudna i czasochłonna⁴. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

- deficytu motywacyjnego polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m. in. dłuższy czas latencji;
- deficytu poznawczego polegającego na zaburzeniu dostrzegania zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka, nawet przypadkowo, emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem a wzmocnieniem;
- deficytu emocjonalnego, czyli pojawienie się lęku, uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁵.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości oraz poczucie winy i wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

---

² A. Staręga, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

³ E. Sygit, R. Ossowski, Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, Gerontologia Polska, tom 16, nr 3, 163-168.

⁴ M. Kofta, G. Sędek, Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kof - t a, Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.

⁵ T. Jarmakowski, Styl atrybucji, poczucie kontroli i płeć a podatność na powstawanie syndromu wyuczonej bezradności, FOLIA PSYCHOLOGICA 13, 2009, s. 55-73.

Przemoc w rodzinie dotyczy również rodzin, w których występują uzależnienia. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w domu, a także zaburzonych relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczna** - jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczna** - przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualna** - jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczna** - opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się

odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.

5. **Zaniedbanie** - nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁶.

W obecnych czasach coraz częstszym zjawiskiem jest rozwód rodziców. Może on być przyczyną przemocy w rodzinie, w której pokrzywdzonymi osobami są także dzieci. Rozwód poważnie zaburza funkcjonowanie rodziny i w dużym stopniu oddziałuje na osobowość dziecka. Jeśli podczas rozwodu rodzice znajdują się w głębokim konflikcie, dochodzi do napięć emocjonalnych, kłótni, manipulacji oraz dezorganizacji życia rodzinnego. Dziecko będące świadkiem trudnych scen, odczuwa ciągły stres, lęk i niepewność. W rodzinach tych niejednokrotnie dochodzi do przemocy psychicznej, której pośrednio doznają właśnie dzieci.

SKALA PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w rodzinie dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez policję, w 2019 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 88 032. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy

---

⁶ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii form przemocy. Zachowań przemocowych ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczanie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka wynika, że połowa Polaków uważa (52%), iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowanym przeciwnikiem takich zachowań był jedynie co piąty badany (21%).

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi zatem wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Gminy Lesznówola. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lesznówola na lata 2022-2026 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach otrzymania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

W dalszej kolejności wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Ponadto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lesznówola na lata 2022-2026 jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lesznówola na lata 2020-2025;
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

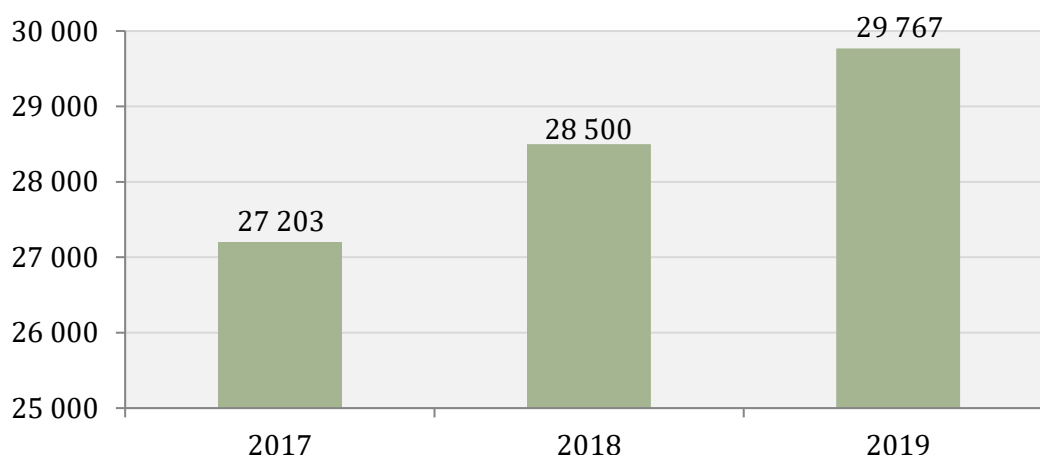
Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli.

CHARAKTERYSTYKA GMINY LESZNOWOLA

Lesznowola to gmina wiejska położona w środkowej części województwa mazowieckiego, w powiecie piaseczyńskim. Gmina graniczy z m. st. Warszawa (dzielnicą Ursynów) oraz gminami Piaseczno, Tarczyn, Nadarzyn oraz Raszyn. Zajmuje powierzchnię 69 km² i tym samym stanowi 13,7% powierzchni powiatu.

Gminę Lesznowola zamieszkuje 29 767 osób (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba mieszkańców wzrosła - w stosunku do 2018 roku o 9,4%. Gęstość zaludnienia w Gminie kształtuje się na poziomie 430 osób/km² i przybiera wyższą wartość niż w poprzednich dwóch latach. Kobiety stanowią 51,2% ogółu mieszkańców, a współczynnik feminizacji wynosi 105, co oznacza, że na każdym 100 mężczyzn przypada 105 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Lesznowola w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie dodatni i wynosi 284 (stan na koniec 2020 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu 9,77 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni omawianych lat przyrost naturalny ulegał stopniowemu zwiększeniu, aż w roku przedmiotowym przyjął najwyższą wartość.

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Lesznowola na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	408	420	439
zgony	142	146	155
przyrost naturalny	266	274	284

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Struktura ludności w Gminie Lesznowola według ekonomicznych grup wieku (stan na koniec 2020 roku) przedstawia się następująco:

- 27,9% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia;
- 58,9% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym - dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 13,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (kobiety - 60 lat i więcej, mężczyźni - 65 lat i więcej).

Poniżej przedstawiono ekonomiczne grupy wieku w Gminie Lesznowola. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, natomiast spadek udziału osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	27,7	27,8	27,9
wiek produkcyjny	59,1	59,0	58,9
wiek poprodukcyjny	13,2	13,2	13,3

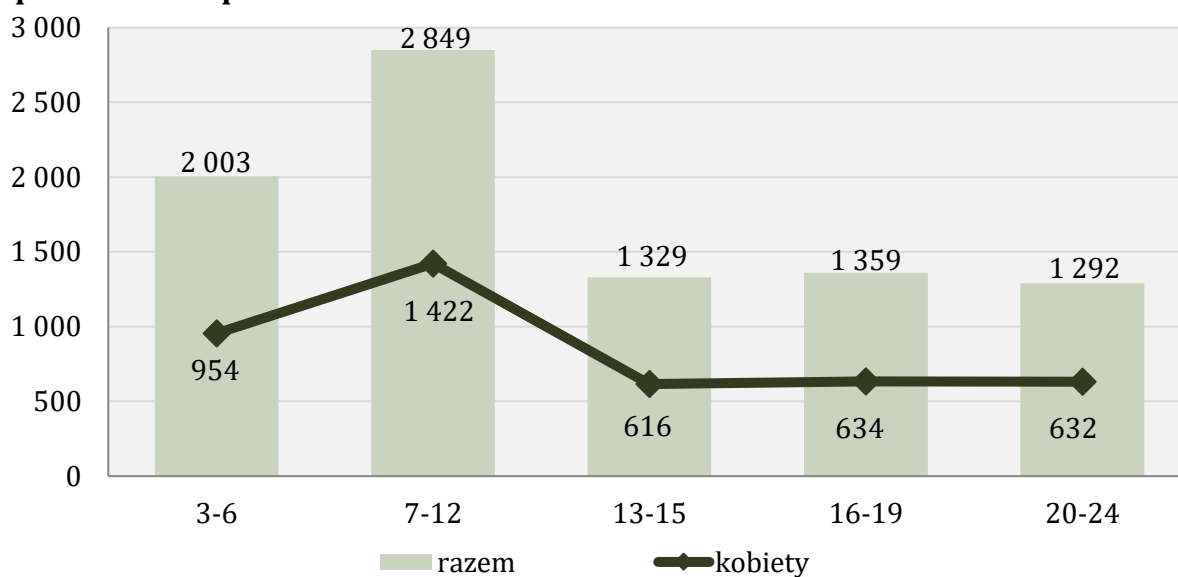
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Infrastruktura sportowa, rekreacyjna, czy kulturalna to ważny aspekt funkcjonowania Gminy, który ma za zadanie podnosić jakość życia mieszkańców. Bazę kulturalną w Gminie Lesznowola współtworzą Gminny Ośrodek Kultury (GOK), do którego zadań należy organizacja wydarzeń kulturalnych, zajęć tematycznych dla mieszkańców oraz promocja lokalnych artystów, a także Centrum Sportu (CS), które m.in. zarządza gminnymi obiektami sportowymi i rekreacyjnymi, organizuje zawody i imprezy sportowe.

Upowszechnianie wiedzy i kultury w Gminie jest również zadaniem Gminnej Biblioteki Publicznej (GBP). Biblioteka zajmuje się promocją czytelnictwa oraz służy rozwojowi i zaspakajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych, a także kulturalno-oświatowych mieszkańców.

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 8 832 mieszkańców Gminy Lesznówola. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że najwięcej osób miało w analizowanym roku 7-12 lat (2 849 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 3-6 lat (2 003 osoby), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (1 359 osób). Współczynnik skolaryzacji netto dla poziomu szkoły podstawowej wyniósł w 2019 roku 122,8%.

Wykres 2. Ludność Gminy Lesznówola według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Atutem Gminy Lesznówola jest rozwinięta struktura systemu szkolnictwa. W 2020 roku Gmina była organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych: Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lesznówoli, Szkoły Podstawowej w Łazach, Szkoły Podstawowej w Nowej Iwicznej, Szkoły Podstawowej w Mysiadle, Szkoły Podstawowej w Mrokowie oraz od 2021 roku Szkoły Podstawowej w Zamieniu. Ponadto na terenie Gminy w przedmiotowym roku funkcjonowało 5 Gminnych Przedszkoli - w Mysiadle, Wólce Kosowskiej, Jastrzębcu oraz od 2021 roku w Zamieniu. W jednostkach oświatowych funkcjonuje rozbudowany system pomocy psychologiczno-pedagogicznej, którego głównym zadaniem jest wspomaganie procesu dydaktycznego.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY LESZNOWOLA

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Gminie Lesznowola zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy Wójt powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu wchodzi także kuratorzy sądowi oraz prokuratorzy. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249):

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
  - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
  - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
  - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
  - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
  - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lesznowola na lata 2022-2026 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 3. Dane dotyczące zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wczesna diagnoza, ▪ poradnictwo, ▪ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, ▪ wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych, ▪ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ▪ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, ▪ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, ▪ obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, ▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▪ praca socjalna.
<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
<p>Jednostki oświatowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wczesna diagnoza, ▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▪ realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, ▪ udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
<p>Komisariat Policji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ▪ podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
<p>Ochrona zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wczesna diagnoza, ▪ przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, ▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
<p>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ▪ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, ▪ inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, ▪ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, ▪ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, ▪ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, ▪ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, ▪ realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
--	--

Źródło: opracowanie własne

Ważnym zasobem Gminy jest Punkt Konsultacyjny udzielający pomocy/porad dla ofiar przemocy w rodzinie, którego działalność jest finansowana ze środków alkoholowych oraz Punkt Interwencji Kryzysowej w Mrokowie, który świadczy wsparcie m.in. osobom doznającym przemocy domowej w ramach bezpłatnych porad i pomocy udzielanej przez specjalistów z Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górze Kalwarii.

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, między innymi w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kultury, sportu i rekreacji oraz świetlice środowiskowe,
- instytucje kościelne,
- lokalne organizacje pozarządowe.

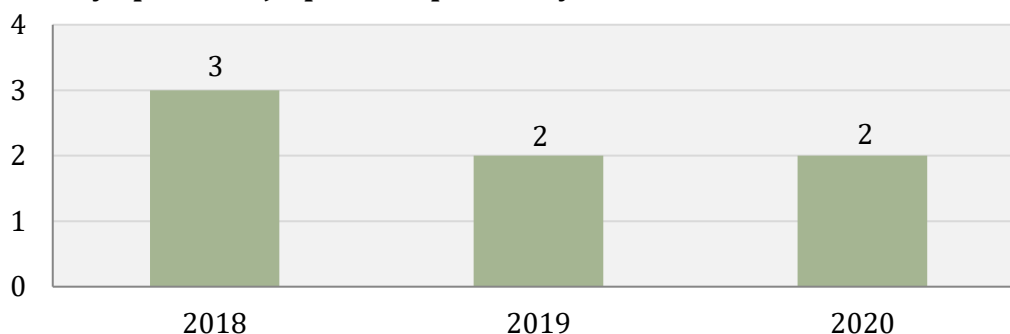
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.: pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, psychologzy i pedagodzy, funkcjonariusze Policji, kuratorzy społeczni oraz zawodowi, pracownicy socjalni, prawnicy, lekarze pierwszego kontaktu, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

W 2020 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli otrzymały 2 rodziny. W 2019 roku ze wsparcia z omawianego powodu skorzystały również 2 rodziny, z kolei w 2018 roku - 3. W 2020 roku liczba rodzin otrzymujących pomoc społeczną wyniosła 215, a więc rodziny z problemem przemocy w rodzinie stanowiły 0,9% ogółu.

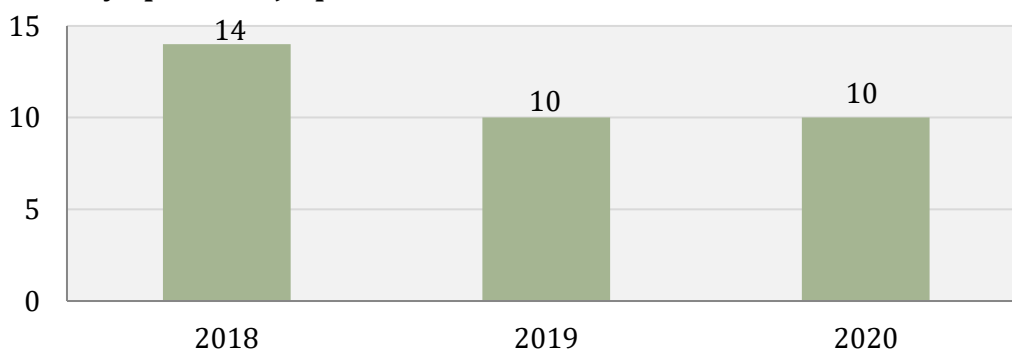
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej za I-XII 2018-2020 roku

Biorąc pod uwagę występującą zależność pomiędzy występowaniem przemocy w rodzinach dotkniętych problemem uzależnień, analizie poddana została także liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. W 2018 roku z omawianego powodu udzielono pomocy 14 rodzinom, natomiast w 2019 i 2020 roku - 10. Można zauważyć, że na przestrzeni omawianych lat występuje dynamika spadkowa w tym zakresie.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej za I-XII 2018-2020 roku

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020. W 2020 roku odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, czyli o 1 mniej niż w 2019 roku i jednocześnie o 1 więcej niż w 2018 roku. W kwestii liczby utworzonych grup roboczych oraz liczby posiedzeń grup, na przestrzeni analizowanych lat można dostrzec ich wahania. W 2019 roku ich liczba wzrosła, natomiast w 2020 roku uległa znacznemu zmniejszeniu. Dane w tym zakresie zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2018-2020

lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	3	5	4
2	liczba utworzonych grup roboczych	34	42	24
3	liczba posiedzeń grup roboczych	76	101	51

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego były 132 rodziny. Liczba osób otrzymujących wsparcie ZI kształtowała się na poziomie 255 osób, w tym 89 kobiet, 86 mężczyzn, 80 dzieci i 3 osób starszych. Liczba rodzin i osób, którym Zespół udzielił pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat znacznie wzrosła - w porównaniu do 2018 roku o 86% (liczba rodzin) i 44% (liczba osób).

Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2018-2020

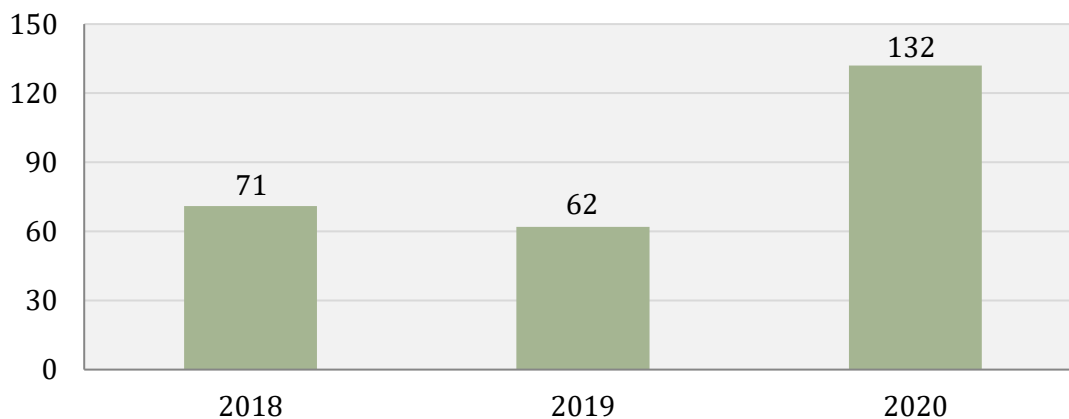
lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba rodzin	71	101	132
2	liczba osób, w tym:	177	210	255
	liczba kobiet	71	104	89
	liczba mężczyzn	71	98	86
	liczba dzieci	35	8	80
	liczba osób starszych	0	2	3

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W ciągu omawianych lat nieznacznie zmniejszeniu ulegała liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, mówiącego o bezpośrednim zagrożeniu życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. W 2018 roku w pieczy zastępczej umieszczono 4 dzieci, natomiast w 2019 i 2020 roku - 3.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni omawianych lat liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom - w 2018 roku było to 71 rodzin, w 2019 roku - 62, natomiast w 2020 roku - 132. Można zauważyć, że w ostatnim roku nastąpił znaczny wzrost (aż o 113%). Dane w tym zakresie obrazuje wykres poniżej.

Wykres 5. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku sporządzono 5 formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę. Ponadto w omawianym roku sporządzono 20 formularzy „Niebieska Karta - C” oraz 37 formularzy „Niebieska Karta - D”, zakończono z kolei 20 spraw w ramach procedury. Dynamika zmian w zakresie procedury „Niebieskie Karty” jest następująca: w stosunku do 2018 roku zmniejszyła się liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta - A” oraz liczba zakończonych procedur, wzrosła natomiast liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - C” i „D”.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

lp.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę	8	11	5
2	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - C”	6	5	20
3	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - D”	5	3	37
4	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	46	45	20

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Z danych uwzględnionych w Sprawozdaniu z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (PARPA-G1) wynika, że w 2020 roku członkowie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowali się z 5 osobami doznającymi przemocy, natomiast nie podejmowali kontaktu z osobami stosującymi przemoc, czy świadkami przemocy.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** - mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** - słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** - szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** - zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dodatni przyrost naturalny. ▪ Korzystne zmiany demograficzne - wzrost liczby ludności w Gminie oraz udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w lokalnej społeczności. ▪ Rozwinięta działalność kulturalna oraz sportowo-rekreacyjna. ▪ Kompleksowa struktura edukacyjna. ▪ Działalność świetlic środowiskowych. ▪ Zasoby Gminy: instytucje i specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny, Punkt Interwencji Kryzysowej). ▪ Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. ▪ Brak samopomocowych grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym. ▪ Brak grup wsparcia dla osób doznających przemocy. ▪ Brak realizowanych wśród dzieci i młodzieży programów rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdSPN, IPiN. ▪ Znaczny wzrost liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w stosunku do lat poprzednich. ▪ Spadek liczby zakończonych procedur „Niebieskie Karty”. ▪ Znaczny wzrost liczby rodzin i osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym dzieci. ▪ Brak mieszkań chronionych i innych form schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. ▪ Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy. ▪ Utworzenie samopomocowej grupy dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej. ▪ Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dot. problemu przemocy w rodzinie adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy. ▪ Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania. ▪ Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla poszczególnych grup zawodowych).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie. ▪ Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. ▪ Niebezpieczeństwo marginalizacji osób i rodzin dotkniętych przemocą. ▪ Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. ▪ Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym. ▪ Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy. ▪ Nieizolowanie sprawcy przemocy od osoby jej doświadczającej. ▪ Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. ▪ Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. ▪ Wzrost zapotrzebowania wśród mieszkańców Gminy na wsparcie placówek świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy. ▪ Długofalowe nasilenie się problemu przemocy w rodzinie na skutek izolacji społecznej i obostrzeń wprowadzonych ze względu na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU**CEL GŁÓWNY**

Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie wieloaspektowego systemu wsparcia dla osób i rodzin nią zagrożonych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zwiększenie wiedzy oraz wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
2. Zintensyfikowanie działań wspierających rodziny i osoby doświadczające przemocy.
3. Zintegrowanie działań lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Diagnozowanie i monitorowanie natężenia problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1

Zwiększenie wiedzy oraz wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji zadania	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat miejsc świadczących pomoc i wsparcie w przypadku doświadczenia przemocy.	– Liczba rozpowszechnionych informacji.	Zespół Interdyscyplinarny, Urząd Gminy, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	– Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. – Szacunkowa liczba uczestników.	Zespół Interdyscyplinarny, Urząd Gminy, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.

3.	Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców dotyczących przemocy w rodzinie poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur. – Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	Zespół Interdyscyplinarny, Urząd Gminy, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.
4.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, rozpoznawania jej symptomów oraz szukania pomocy w sytuacjach doświadczenia.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów/ warsztatów/zajęć. – Szacunkowa liczba odbiorców programów/ warsztatów/zajęć. 	Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe.
5.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe.
6.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych działań. – Liczba uczestników organizowanych działań. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna.

7.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna.
8.	Wspieranie działalności świetlic środowiskowych.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych świetlic środowiskowych. – Liczba dzieci objętych wsparciem w świetlicach środowiskowych. 	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2

Zintensyfikowanie działań wspierających rodziny i osoby doświadczające przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji zadania	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które skorzystały z tej formy pomocy. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. – Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. – Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe, Urząd Gminy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
3.	Rozwój działalności Punktu Konsultacyjnego udzielającego pomocy/ porad ofiarom przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba udzielonych porad. – Liczba osób, którym udzielono porad. 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4.	Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba dzieci odebranych z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. – Liczba podmiotów współpracujących ze sobą w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Sąd, Prokuratura.
5.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	– Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
6.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	– Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
7.	Podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym w formie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	– Liczba osób objętych działaniami skierowanymi do osób stosujących przemoc w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Starostwo Powiatowe.
8.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rozpoczętych procedur. – Liczba rodzin objętych procedurą. – Liczba zakończonych procedur. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3

Zintegrowanie działań lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji zadania	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Doskonalenie lokalnego systemu wsparcia przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez interdyscyplinarną współpracę poszczególnych instytucji i osób - pedagogów, psychologów, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, specjalistów ds. uzależnień, policjantów, kuratorów sądowych, pracowników ochrony zdrowia.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób uczestniczących w tworzeniu lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. - Liczba działań podjętych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie we współpracy międzyinstytucjonalnej. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Urząd Gminy, Komisariat Policji, jednostki oświatowe, Sąd, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2.	Organizowanie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zorganizowanych superwizji. - Liczba osób uczestniczących w superwizjach. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Urząd Gminy, Komisariat Policji, jednostki oświatowe.
3.	Prowadzenie szkoleń, seminariów, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji. - Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Urząd Gminy, Komisariat Policji, jednostki oświatowe.

4.	Inicjowanie działań mających na celu utworzenie grup samopomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób uzależnionych i ich rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba działających grup samopomocowych. – Liczba uczestników grup samopomocowych. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.
5.	Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba podjętych działań wspierających organizacje pozarządowe. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4

Diagnozowanie i monitorowanie natężenia problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Realizacja badań społecznych dotyczących skali przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej. – Liczba przeprowadzonych badań. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe.
2.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba ewaluacji podejmowanych działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki oświatowe.

3.	Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, w tym procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. – Liczba rodzin, którym Zespół Interdyscyplinarny udzielił pomocy. – Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”. 	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, jednostki oświatowe, Komisariat Policji.
----	---	--	--

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- Mieszkańców Gminy Lesznowola, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób, które stosują przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób, które w przeszłości doświadczyły przemocy w rodzinie i w dalszym ciągu nie radzą sobie z przebytą traumą,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy w rodzinie, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie skali wypalenia zawodowego wśród pracowników lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego i efektywnego systemu działań w zakresie pomocy osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;

- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lesznowola na lata 2022-2026 finansowane będą z budżetu Gminy oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele. „X” oznacza realizację zadania we wskazanym roku, natomiast puste pole brak konieczności realizacji danego zadania.

rok zadanie	2022	2023	2024	2025	2026
Prowadzenie działań informacyjnych dotyczących możliwych form wsparcia dla osób doświadczających przemocy.	X	X	X	X	X
Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	X	X	X	X	X
Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców dotyczących przemocy w rodzinie poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	X	X	X	X	X
Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, rozpoznawania symptomów przemocy oraz szukania pomocy w sytuacjach doznawania przemocy.	X	X	X	X	X
Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze		X		X	

stresem i agresją.					
Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	X	X	X	X	X
Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	X		X		X
Wspieranie działalności świetlic środowiskowych.	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia.	X	X	X	X	X
Rozwój działalności Punktu Konsultacyjnego udzielającego pomocy/ porad ofiarom przemocy w rodzinie.		X	X	X	X
Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	X	X	X	X	X
Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	X	X	X	X	X
Podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym w formie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	X	X	X	X	X
Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X
Doskonalenie lokalnego systemu wsparcia przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez interdyscyplinarną współpracę poszczególnych	X	X	X	X	X

instytucji i osób - pedagogów, psychologów, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, specjalistów ds. uzależnień, policjantów, kuratorów sądowych, pracowników ochrony zdrowia.					
--	--	--	--	--	--

Organizowanie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X
Prowadzenie szkoleń, seminariów, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie grup samopomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz osób uzależnionych i ich rodzin.	X	X	X	X	X
Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	X	X	X	X	X
Realizacja badań społecznych dotyczących skali przemocy w rodzinie.		X			X
Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.					X
Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, w tym procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

1. DOŚWIADCZENIE REALIZATORA PROGRAMU

1.1. Dotychczas realizowane programy profilaktyczne: .....

2. ADEKWATNOŚĆ

2.1. Grupa docelowa (do kogo skierowany był projekt?): .....

2.2. Potrzeby beneficjentów (czy i w jaki sposób je badano?) .....

3. UŻYTECZNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

3.1. Co może wskazywać na dużą przydatność rezultatów dla beneficjentów? .....

3.2. Co może wskazywać na małą przydatność rezultatów dla beneficjentów? .....

4. SKUTECZNOŚĆ

4.1. Stosunek ilości działań założonych do osiągniętych: .....

4.1.1. Ilość działań zrealizowanych częściowo.....

4.2. Stosunek ilości rezultatów założonych do osiągniętych: .....

4.2.1. Ilość rezultatów osiągniętych częściowo.....

5. EFEKTYWNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

5.1. Czynniki ułatwiające osiągnięcie rezultatów: .....

5.2. Czynniki utrudniające osiągnięcie rezultatów: .....

6. TRWAŁOŚĆ REZULTATÓW (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

6.1. Czynniki, które mogą ją zwiększać: .....

6.2. Czynniki, które mogą ją zmniejszać: .....

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań sporządzanych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i przedkładanych Wójtowi Gminy Lesznówola przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Raport uwzględniający całościową ocenę osiągniętych efektów, zostanie sporządzony po przeprowadzeniu ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lesznówola na lata 2022-2026.

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane liczby, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 7. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych

Lp.	Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2026 roku)
1	Zwiększenie wiedzy oraz wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	0	6
		Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	0	3
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	1	2
		Liczba zrealizowanych programów/warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat przemocy w rodzinie i w szkole.	0	4
		Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach/warsztatach na temat przemocy w rodzinie i w szkole.	0	500

		Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w warsztatach psychospołecznych w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	0	200
		Liczba działań podjętych w ramach edukacji mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach.	0	4
2	Zintensyfikowanie działań wspierających rodziny i osoby doświadczające przemocy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	132	do 100
		Liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych pomocą Punktu Konsultacyjnego.	0	10
		Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie objętych pomocą Punktu Konsultacyjnego.	0	5
		Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	15	25
		Liczba rodzin objętych pracą socjalną.	169	250
3	Zintegrowanie działań lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba osób, które wzięły udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	0	10
		Liczba osób, które wzięły udział w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	0	10

		Liczba utworzonych grup samopomocowych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	0	1
		Liczba osób biorących udział w spotkaniach grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc.	0	15
4	Diagnozowanie i monitorowanie natężenia problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	0	5
		Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach/wizytach studyjnych.	0	10
		Liczba osób biorących udział w badaniach społecznych dotyczących przemocy.	0	300
		Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy.	14	25